

Credimus sancti-
tatem id est patre
et filium et spiritum
sanctum unum deum omni-
potentem. unius
substantie. unius
essencie. unius personae. creatorem
omni creaturaz. a quo omnia per
que omnia in quo omnia. Credimus
patrem a semetipso non ab alio.
filium a patre genitum. deum verum
de deo vero. lumen verum de lumine
vero. non tamen duo lumina sed
unum lumen: spiritum sanctum a patre
et filio procedentem equaliter substantia-
lem et coeternum patri et filio.
Datus est plenitudo deus in se: filius
plenitudo deus a patre genitus. spiritus sanctus
plenitudo deus a patre et filio procedens.
Et tamen tres deos dicimus. sed
unum deum omnipotentem. eternum im-
mutabilem. qui totus ubique est. totus ubique presens. non per
partes divinus. sed totus in omnibus.
non localiter. sed potentialiter: qui
sine commutatione sui mutabi-
lia creavit. et creata gubernat
semper manens quod est. Qui nichil
illic accidens esse potest. quia
simpliciter divinitas non est. nichil
addi vel minui potest. cui semper
est quod est. cui proprium est. cui semper
remanet. cui idem est esse vivere
et intelligere. Ipsi est unus deus. et
unus dominus. Ipsi est idem deus et
dominus. vera sempiterna trinitas in
personis. vera et sempiterna uni-
tas in substantia. quia una substantia.
pater et filius et spiritus sanctus.
Nec vero sancta trinitas nichil man-
est in his personis vel nominis. quod

in unaquolibet persona semel dicta
Quia unaquaeque persona plena
est substantia in se. non tamen tres substantiae.
sed unus deus. una substantia una
potentia. una essentia. una et-
ernitas. una magnitudo. una boni-
tas. pater et filius et spiritus sanctus. Nec
aliud est in natura pater quam filius vel
spiritus sanctus. Nec aliud filius et spi-
ritus sanctus quam pater in natura. quod est
una natura. Sed aliter pater est in persona.
aliter filius in persona. aliter spiritus sanctus in
persona. In patre manet eterni-
tas. in filio eternitas. in spiritu sancto et-
ternitas eternitatis per quod est. Unum
omne in substantia et essentia et omni-
potentia et deitate. Sicut enim eadem
sancta trinitas in se patet est in operibus
quibus quod opera dei quibusdam personis
specialiter quodammodo. Sicut patet
verbo illa quod de deo sonant super
christum baptizatum. Et ad filium per
sonam humanitatis tamen pertinet
susceptio. et spiritus sanctus personae quod
congruit ipsa colubina. In unum
spiritus idem spiritus sanctus descendit su-
per eundem filium dei secundum hoc
verbum baptizatum. Tamen absque
dubitatione illa voce et illam
colubina et christi humanitatem totam
sancta trinitas operata est. cuius opera
inseparabilia sunt. Credimus
eundem filium dei verbum eterna-
liter natum de patre quasi substantialem
patri per omnia. temporaliter natum de spiritu
sancto ex maria semper virgine. du-
as habere natiuitates. unam ex
patre eterna. alteram ex maria
temporalem. Qui etiam filius dei
sue carnis conceptione conceptus
est. et sue carnis natiuitate na-
tus est. Deum verum confitemur con-
ceptum. et deum verum natum. eundem
verum deum et verum hominem. Verum
christum unum filium dei. unigenitum
verum et perfectum in duabus na-
turis in unum personae singulariter.

sancta trinitas
unus est

e

et

te Impassibilem et passibile. mor-
tem atq; timorem. crucifixum
in infirmitate nostra. eundem p[er]
viventem in virtute sua.

Qui mortuus ē carnis sue mor-
te et sepultus. atq; ab inferis dis-
nato et spoliato p[ri]ncipe totū t[em]-
p[or]is. rediit t[er]tia die resurrex[it].
atq; cū t[ri]pho glorie videntibus
discepulis ad dextrā p[er]s[on]e id ē maiestate
diminuit. Inde tā venturū iudi-
cāe viuos et mortuos. Quē ip[s]i
iudicāre videbūt. T[er]cia s[un]t q[ue] cru-
cifixus ē. nō t[er]cia humilitate qua
t[em]p[or]e iudicāt[ur] ē. sed t[er]cia clarita-
te. q[ue] iuste iudicatur[us] ē. nūc dū
Quē maiestatis visio et[er]na est
omni s[an]c[t]o[rum] b[eat]itudo et gloria in
secula seculor[um]. Amen.

**Tractatus beati augustini epi
contra iulianum de san-
ta trinitate r[ati]o**

Itosifia in dilassi-
me fili ut de vir-
tute trinitatis que
p[er]f[ec]tus d[omi]n[us] ac p[er]-
f[ec]tus ē. officij nō

memor sacerdotalis. aliqd p[re]be-
rem: idq; a me cū p[er] t[ri]ni-
tatis q[ue]stus p[er]p[et]uū decupare. ut
tis modis exegisti. asserens co-
muni fidei s[an]c[t]e et religiose
accipere. et sacerdotes d[omi]n[us] fideles
nō negare: ne aut illi dū non
accipiūt. itupiat ab infidelib[us] fa-
cile decipi. aut ab hys cū de
p[re]dicata nō t[em]p[or]e. edest the-
saurus xpi m[er]itis nō exp[er]di.
sed t[er]cia q[ue]dā p[er]iculis p[er]ici-
e videatur abscondi. Itaq; me
victū facior p[ro]babilib[us] causis. ne
termes fidei videar. obp[re]ssib[us]
mat[er]iis dū adūsus infideles nō ip[s]i
unt[ur] munimur v[er]itat[is]. V[er]it[as]

q[ue] in eiusmodi q[ue]stionibus quedā ob-
scuritas continua of[en]de frequer
t[er]minat[ur]. Id r[ati]o id in v[er]bum ē
ut cū p[er]mone q[ue] m[er]it[us] me et p[er]-
liciam nup[er] ē habit[us] p[ro]p[ri]et[is]
p[er] d[is]crecionē p[ro]p[ri]et[is] p[ri]ncipa-
libus nom[en] litter[ar]ū p[ri]ncipis lib[er]
li breuitate cōplateret[ur]. Nā
cū an hos dies p[er] p[re]dicam[us]:
tū ille m[er]it[us] alia inquit. Que
me t[er] v[er]bis d[is]putacionib[us] frequ[er]
tor offendit: nichil deter[et] p[ro]-
to. q[ue] q[ue] p[er] p[ro]p[ri]et[is] fidei rudi-
bus tradit[ur]. ut nō de intelligē-
da r[ati]o s[an]c[t]e. s[ed] p[er] p[ro]p[ri]et[is] de q[ue]dā
testimonio[rum] ostentatione colloq[ui]
tibus p[er]p[et]uatur. Quod ut nō
dicam v[er]ba m[er]it[us] q[ue] p[er]p[et]uatur
sit nulla ignoat[ur]. p[ri]ncip[al]i q[ue] p[er] ip[s]i
q[ue] edocetur lib[er]is. non credidit
obseruat. ip[s]e nō p[er]p[et]uatur. Alio-
q[ue] nō magis tibi. q[ue] hysde testi-
monijs. Et affirmato t[er]minatur
necesse est q[ue]dā. Et id melior
in ad docendū videt[ur] h[ec] via q[ue]
p[ri]ncip[al]i fidei r[ati]o p[er]p[et]uatur testimonijs
reddat[ur]: p[er] r[ati]o s[an]c[t]e r[ati]o uer-
illud scripturis m[er]it[us] expolit[ur].
Et nō timet[ur]. Si enī testimo-
h[ec] eo p[ro]bat[ur]. q[ue] r[ati]o nō taceat.
p[er] p[er] illa p[er]f[ec]ta: q[ue] etia ip[s]i
non nisi p[er] p[ro]p[ri]et[is] viderit
ascribit. Sin q[ue] q[ue] p[er] r[ati]o nabi-
lib[us] testimonijs licet illa d[omi]n[us] fin-
gant[ur] p[ro]babilis fidei colla pub-
m[er]it[us]. Et illa quidē diffinita
di via facior talis tollerabile.
quod imp[er]at necessitas q[ue] p[er]
p[er] p[ro]p[ri]et[is] nequit. cogit ad aliena
cōfugē. In te v[er]o id r[ati]o nullo
modo p[ro]p[ri]et[is] ista p[ro]p[ri]et[is]. q[ue]
eloquētia p[er] cū p[ri]ncipia fidei
tibi v[er]o nō de c[on]f[ess]iō. Tū ego
non v[er]o a d[omi]n[us] m[er]it[us] me d[omi]n[us]

putes laudibus meis ut tuum
an facia precedentibus scribis. nec
prima unum in sapia verbi
ne vacuet. tunc xpi. si septuaginta
multitudine gentium simplicitate
obedire potius studio quam timore
Sed melius inquis. idne quod
testimonis edoret. Quid si. Quia
idne afferre potes si partem
pudat. vgnis si redditus oti
los no negas. etis si repulso
reddere ostendas a mortuis. Si
ergo horum et comprehensibilis
sio et veritas prompta et faci
lius in negotiis fidei testimonis
creditur quam no vestigatur. Ve
rum si no minus tamen duo
ista disputas. sed cum idne pre
missa etiam testimonia no omittis.
Idcirco in hac disputas id me
facere sentitur quod ipse proba
ueris. **Felicianus** Ergo qui
otiosi sumus ad hominum in
quisitione de quo no me nos tui
sed etiam me maiores nostros
plerumque tractatum e venimus.
et ne longius euaget oratio. Ipe
ut soles iam personam proponit
assumit. et a nobis ratione fide
i me querit. Vnicuique reddi
tur. **Augustinus** Dic in
an unum sit quod te audio dicere per
hominationem no esse partem filium
Felicianus Unum est. nec persona
dem unum per id gentium esse
quod gentium. ne eadem personam
videant partem quem filium
Augustinus No ita est. nam nec
in quidem tamen duo eadem
gentium esse quod gentium. sed id
potius ingentium esse quod gentium
Felicianus Et quomodo no eum
dem ingentium dicitur esse quem

gentium. si utrumque unum putas esse
no alterum. **Augustinus** Ad idcirco
unum te penitus no attendisse
verborum. Nam dum utrumque unum di
co substantiam veri patris. et ve
ri filii. omnis no separat. et dum
no eadem personam quem filium per
duo utrumque personam separata unumsumus
inquit. per te dicimus. Itaque
si substantiam patris. ipsa unitas
unum est deus. si personam aliter est filius
Felicianus Et quomodo et idem
dicitur esse. et alterum filium.
Augustinus Idem tamen commune
substantiam. alterum per per te personam
Felicianus Nescio quo pacto v
na creditur esse substantiam. cum no
una dicatur esse persona. **Aug**
us est inquit una persona. quia una
genuisse. et altera gentem di
cit. et est tamen nati et gignere
his no diversa substantia. quia
no dissimilis generantur docet
certa. **Felicianus** Velim in quo
exemplo faciliore dicta solu
tiones. **Augustinus** In rebus quidem
comprehensibilibus exempla
no suspectur. In quidem tamen sic
in per. etiam in hac parte no deo
Ecce igitur homo per. hic hominem fili
um. est commune utrumque quod est
homo. unum tamen quod filius. alterum
videt per. et quod pater est
Nam utrumque per personam distinctur
ut commune humanitas no nege
tur. dum unum gignit. et alius
gignitur. que autem homo et qui
gignit dicitur. et ille qui gigni
tur. **Felicianus** Illud certe di
cas velim. gentis ab ingento
utrum tunc separaretur an non
Augustinus Ne id quidem spiritualis
intelligentie veritate incipit.

ut patet a filio inducitur non di-
co tempus. quod dicitur quod et
noctibus: sed cuiuslibet eum vel
etatis spatium preparatur. **Felicianus**

Hoc si uia est: duo factoris igen-
ta. Et quomodo altera pars al-
tera filii putatur et propter p-
significationem communis igemti
utrumque videtur esse confusa.

Augustinus In hoc quod a maiori-
bus uis non mediocriter calupni-
e et sophisma generatur: tamen
per auxilium ipsius sententiae catholicae
natae est simplicitate soluat. Pa-
ter namque igemti filium genitum
dicitur: uet ideo tamen genitum igemti
coeternum et non pater: eo tamen
dicitur igemti pater quod non pater
sit ex altero: eo genitum filium
quod non exeat ex se ipso. Non est
tamen uisus nasci: non est comu-
ne non gigni: et eodem tamen est
alterum ab altero inducitur medi-
um tempus non diuelli. Itaque per ipsum
patris quod sufficit. quod solus
non habet patrem. Si filii patris est
quod non habet plene. Una autem et
coeterna patris et filii dicimus
deitatem. **Felicianus** Quia
ad me attinet: non video quid
per ista tunc colligas. Nam qua-
uis aristotelica metum subtile
tate rotundum fieri tamen non potest.
ut cum quod genitus est. ab eo qui
genuit nulla cum interdetis
antiquitate distinetur. **Augustinus**

Oratio eadem ut ille ait: quod in
difficili loco uisus est ostendit: tamen
uerendum non mihi est. qui
per adiutorium sancti spiritus testimonium
dicens deo. **Respondeo** dicens:

Est ne aliquid in parte quod ne-
getur ingemti an non. Si non
in toto sed in parte potest dici-
tur ingemti. Alioquin ex ipso
non cepit filius. Nam si primitas
non cepit patris: tamen non potest
nasci plus. Si tamen dicitur
plus: non eterna primitas dorebi-
tur patris. Et quomodo statuitur
totum in parte dorebis igemti.
quod ipsius primitas non habet
putatur tamen: cum cepisse ex ipso
dicitur filium. quod non dicitur ex ipso
patris dici non potest uocatum.

Felicianus Non sic tam stultus
ut seipsum preferam filio: sed i-
um dare etiam est genito. **Augustinus**
Quid ergo? In patre et filium
dicitur medium nichil fuisse.

Felicianus Ita propterea. **Augustinus**

Quomodo igitur negas per filium
coeternum. quod non pater et filium
facis nichil esse medium: ne id
ipsum non medium tamen quod est
ex tunc. **Felicianus** Cum me
disputandi arte fortiter id quod
a maioribus uisus dicitur est breuiter
explicitabo. Aut enim quomodo
de deo filii et patris eternita-
te disputat? Eam quod non erat:
et antequam nasceretur non erat.

Augustinus Quia adde ma-
nente male credulitatis ex-
pore. sola uerba mutata sunt.
Dixisti namque. Erat quod non erat.
Erat istud ad eum patrem
uultus aut ad filium. Si ad eum.
id uelut quoddam ante filii nati-
uitate erat spatium. et ad
superiore blasphemiam necessita-
te dilabens: cum non patrem et

filium totum quodam tempore inuitum.
dicitur quod quodam tempore ante filium de
patre et tempore post hoc duo.
filius. post tria ista. quod tu
probus. Quod si admittimus
ut sine tempore gigni non potu-
erit filius: vide quia late
patetur ista que dicimus.
Nam si non per tempore filius: tunc
nec nisi in loco dicitur quod
nec hoc admittitur. Ante filium
et ipsum totum quodam tempore
dicitur tempore et locus. Quod si ita
est: ut per loco et tempore nasci
non potuerit filius: in quo loco locum
aut in quo tempore factum dicitur et
tempore. Si in nullo: esse per loco et
tempore fieri potuit locus et tempore
Si in aliquo idipsum tempore videtur
et locus. In cuius origine fili-
ter et locus requiritur et
tempore. Quod si usque a deo per
tempore et loco fieri aliquid potu-
it: ut nec in loco locum. nec in
tempore factum dicitur tempore. In quo
qua temeritate credas quod
nasci non potuerit filius. quod qua-
ntum ad sanctam fidem et locum fuisse
dicitur et tempore. Sed hoc satis
Nunc quod a maioribus vestris deum
probas repetamus. Erat igitur.
qui non erat. Si erat istud. ad
tempore referas. Erat ante filium
tempore: si ad filium. nunc non erat
filius. Erat enim ^{etiam} et tunc qui non
erat tempore: a quo factum dicitur tempore
Sed antequam nasceretur. in quo non
fuit. Quod quod non fuit: antequam
nasceretur filius. Erre ipso id
locum ante filium fuisse dicitur
tempore. Si autem antequam nasceretur

188
filius non erat tempore: pergitur.
ut dicitur per filium coeternum.
Intus quod et per nullum fuisse
dicitur tempore: maxime cum nunc esse
ita euangelis attestantibus etiam
tempore fuisse dicitur filius. Sed
forte de patre deum aliquid pu-
tet. Erat qui non erat filius: tunc
poterit perire non conveniunt.
quibus dicitur. Et antequam nasceretur
non fuit. Nam per se patet semper
existens. etiam a nobis dici non potest
natus. quod non ab initio dicitur ex-
ortus: et in parte eadem non potest.
Erat qui non erat genitus.
Isidorus. Cum me verbum ut
mea fere opinio Topinata sub-
tilitate certantibus non medio
cunctis defatigatis. Idcirco quod.
ut si fieri potest. exemplo cum
habet nec possibile id esse quod
dore conans ostendas. Nec
enim aliter credere potest possit licet
vi ostensio oppositis. coeternum de
genitum patet: nisi aut utriusque
genitum. aut utriusque parte dix-
eris sibi. **Augustus.** Cum me
ad irrepabilem recte exempla
repellis: Idcirco quod sit ignis po-
tens videtur. Ex quo per se patet
dore. semper est vapor: utriusque de
eo nascitur. nec ideo tamen
ignis puer horum quolibet ali-
quod tunc dicitur. hoc etiam non se-
tunc gignit: quod non de se patet
dore ignis et vapor. aut de
vapore ignis et splendor: si
de igne splendor et vapor
semper est genitus. Quod cum ita
fuit. vides ne etiam in creaturis
posse aliquid nasci non ostendi

tamen tempus quo de quo na-
tu e. potuerit inueniri. Si ergo
visibilibus exemplis ista per-
spicimus. tunc no de patre et
filio et spu scto quatu ad comu-
ne ducatur atqz edifferente
et unitatem filia pdicem. Neqz
em ideo necesse e patre et fi-
liu et spm scm eque dicant
ingenitu. qz nullu eoz ab a-
lio eio inueniente dicim se
paratu. cu ex alijs rebz pda
genita. nec ideo tamen aut ex
gignera. a sine tunc docetur
eterna. Sz quid pdat hoz nat-
ta collige. cu paucor testimys
etia cetera luceat estimari.

Felina. Qm sententia mea
precedent patru autoritate
fudata. noua disputandi arte
qbas. Idro vchm in duas de
natura filij dei. id e substanci-
a ipa quid sentias. Si em ut
dixi vos scietis homouision e
patri ipa quodamo. pr e sibi.
aliqpn qsubstanciat ee no pt
gignere. Na qda nrm. Moni-
ty opinionem videre se pole-
bat dixit. Si no extrinsecus
sz ex eode ipo platus e filius.

Tduos quodamo diuisus e vni.
quide no aliud gignes dicit
de qz gemitus **Augustinus**
Qu nos aristotelica dicit arte
toternde. ipe ad dulceticor la-
qos videtis qfugisse. sed nos
fidei veritate cofipos. neqz
ista put tene. Quid ergo
dixit. Ex substancia credis prius
nati filiu nequisse. ne igem-
tu patre filij viderim gignere

diuide. Qd p ita e male cre-
dit filij q no ex pre id e no
ex eode ipo gemitus sed extri-
secus factus me alia pducit.
Qd ut pt Tedleu facili. vide
o exemplo id ipm posse expli-
cari. filioz nqz adoptiu aliq.
alii itales sut. hii qz gemitu ab
tuto filij semp ac ppi. illi p-
mo alieni. post filij. cu p ad-
optione in familia videntur
astisci. Quibz ergo qpandus
et filij dei. Si adoptiuus. de-
aput prius filius nobis. Si
pripus. ex pta extrinsece dicit
et gemitus. Sz in duo tibus.
substancia prius diuidit. si ex
solo pre substanciali filius ge-
nerat. hoc qz stultu sit. etia
transibilia ipa nos docet. Qs
em vniqz al carnalium patru
gignendo diuisus e. Quod si ut
t diuisio qdione corporis ca-
dit ipa diuisio. nemo em pt
gemit filiu. ut se pdat medi-
um. cur sine integritate pa-
tris potuisse nasci dicitis fi-
liu. Sz quid plura. Natu-
te filij dei ortu qz rmutabilis
het in fallor ortu. id e aut
ex parte pt. a ex nichilo. a
ex altero. a ex se ipo. horu
queso frequencia videam.
Si ex se ipo no recte filius
dicit. q no natq sed ingentq
pducatur. Si ex nichilo. cre-
atura cu reat no creature
auctor ondit. Si ex altero
no e nulli credimus. sed nescio
cui cogniti prius filius p-
ducatur. Quid si pt quoz li.

inueniri nō pōt qm̄tū. n̄ de
hīs q̄p̄t euidēte blasphemā
ta p̄dicat p̄ctus possunt.
P̄stat ut s̄balit̄ de p̄re p̄t
gentis. Quia ut dixerim̄ ut
inueniri qm̄tū n̄ p̄t p̄m̄ de
hīs dōc̄ p̄t aliq̄s mod̄. ut po
te tū nec creatura n̄ alteri
p̄tis filī n̄ ut p̄t dicit̄ i ge
nitus. **Felicianus** Cū uō ego
d̄ p̄t h̄et qm̄tū. d̄ de hīs p̄t
aliquid p̄dicat̄ q̄ p̄t nō ex
p̄ta p̄tis extitisse filiū duo.
ut tamē ei volūtate nō negē
genti. **Augustinus** In vna de
sup̄d̄is q̄re quētia ip̄a detru
dit̄. Cū em̄ de filij substantia
p̄stam̄ quē tu ex p̄re substa
nialit̄ genti nō faceris. p̄ne
dubio m̄t̄ alia ex nichilo f̄m̄
ēē cōtendis. qm̄ nec corrupti
biles quē creaturas dicim̄
subst̄isse nisi ut h̄as d̄m̄ et
volūte p̄t̄ f̄m̄ d̄m̄ d̄p̄e
p̄ationem et potuisse p̄ singu
l̄re potētiā d̄m̄ efficē.
d̄m̄ et volūtate f̄m̄ nōm̄
q̄ placuit d̄o et p̄latem̄ q̄
posse p̄biaret d̄o. **Felicianus**
Ergo ad extāciā filij p̄tis pu
terna nō sufficit. **Augustinus**
Cū ego de p̄tate p̄tis et nō
de ip̄a p̄mitatis volūtate cō
tendā. An eius se d̄m̄ malū
ut patre. quē nō sibi sed me
atūis voluit ēē cōsimilem.
Et ideo fatendū tibi ē ex p̄ta
p̄tis extitisse filiū p̄ et natq̄
et d̄s est. aut filiū et d̄m̄ pa
riter negare si nō ex p̄ta

189
substantia sed ex nullo op̄an
te t̄m̄ p̄t etia t̄ alijs creatu
ris p̄tis volūtate et p̄tate
creatus est. **Felicianus** Cū me
ad cuiusmodi cōfessionē necessita
te cōp̄t. id qd̄ a maioribus
m̄tis d̄m̄ app̄et nō tacebo
Aut em̄ creatura ēē filiū p̄
p̄ferta. et quē d̄m̄t̄ possit
om̄ibus creaturis. **Augustinus**
Gaudeo qd̄ p̄t̄ i religiose p̄di
cationis t̄m̄o v̄m̄t̄ manifestā cō
fessioe p̄didit̄. nichil tamē qd̄
credulitate dignū videt̄ oppo
nis. Creatura n̄q̄ ē ex eo.
q̄ aut adhuc nō ē. d̄ aliq̄ nō
fuit. nec cuiuslibet corruptibiles
quātū i se ē p̄ d̄ipotentis d̄i
volūtate facta substantia. h̄et
diffinitō. utq̄ in d̄i cadat filiū
videam̄. Na filī i eo quod
ē indifferētis n̄. veritate
platus ē. q̄ ex eo quī ē. d̄ ē
ex gignente nō diffilis natq̄
est. Et ideo m̄t̄ filiū et crea
tura p̄m̄ in fallor ista dif
finitō ē. q̄ ex p̄re substantia
l̄t̄ gignitur. creatura vero
ē substantia facientis. sed ex
sola volūtate ac p̄tate p̄f̄a
tur. Ista corruptibilis per
natura n̄ fuerit p̄tūm̄ p̄
gratia. Illa i corruptibilis
qm̄ nascendo i corruptibile
ex i corruptibili patre vide
tur h̄re substantiā. filius p̄
oia p̄tis p̄ti. diffilis creatu
ra factori. Illa non ex eo
qd̄ nō est in id quod ē. et
p̄p̄ta n̄q̄ i id qd̄ nō est ex eo q̄
est. Illa ex eo quod nō ē i id qd̄ ē et

propter quod ad se attinet ex eo
quod est in id quod non est sui ortus co
ditione reuertitur. **Feliciter** No
videtur quod in archano huius obse
ritatis tuoluas: et ideo recte
facies si id quod a te ut mea
fuit opinio tripliciter probetur
domini est. intelligibilis explicans
Augustinus Dicitur inquit de filio cum
in a creature diffinitione dis
cernitur: qui is non ex eo quod
non est. in id quod est. Ad tale
est ut si dicemus. Non ex nichilo
factus est. et propter quod in id quod
non est. ex eo quod est: id est inquit
in nichilo ex eo ipso quod est
nature sue plenarie solutus est
Creatura illo ex eo quod non est in id
quod est. si ostenditur. quod ex nichilo
plata est: et propter quod quod ad
se attinet. ex eo quod est. in id
quod non est. id est in nichilo
inquit perpetua gratia fecerit
nature sue qualitate vertenda
est. Ergo inquit non est filius
qui substantialiter docet et propter quod
et hoc utpote propter a conditione
omni creature quod proprium
facere put. non in iura nostrum
separandus. **Feliciter** licet
intelligentiam meam noua recte
subtilitate perscrutari: uestro
tamen quo pacto dicas quod coe
ternus pater sit filius. cum et commu
ni loquendi modo et nature
lege: prior gignens videatur
et per genitum. **Augustinus** Si
ne auctore creature legi
bus estimamus. dum anteriore
preem esse filio predicamus.
Cum non eadem nature lege

fortione patris filium per accessum
tempis dicimus. dum non hunc deum
interuentum nascentem et the
alluntis iura puerum igitur
patris. Ad si hoc ratio ipsa non
recipit: omittamus in deo cor
poralis intelligentie legem: ne
operibus suis pretem dicamus
et factore: maxime cum eo quod
apud nos eundem est. Quia hoc
quod in deo est possunt asserere
Sicut enim per exemplo mar
genuit auctorem suum: sic ineffabi
liter per genuisse credendum est
coeternum. De matre natus est
quod ante iam fuit. de patre: quod aliqui
non desunt. hoc fides credat.
Intelligentia non resistit: ne aut
non inuentum putet incredibile. ad
ipsum non credat singulare.
Ecce enim de matre natus est christus
nec ideo tamen per contactum viri
miris pudor est minuitur.
Virgo peperit quod uirgo concepit:
et non seruato ista ordine ex
integro miris corpore integro
corpus assumpsit christus. Si et
per nouo modo nullo exemplo.
secundum tamen ^{natus} docetur ex corpore.
quod mirum si non secundum consue
tudinem humanam partu propter
ex patre. Non minus substan
tialiter natus ex ea genitus filius.
et per dampno corporis par
turientis natum filium nominis
corpi. et minuisse corporalem
patris substantiam creditur cum ex
eodem ipso substantialiter atque in
corporalem platus dicitur
genitus. Ergo si natura
recte intelligentia dicitur propter quod

denus tunc si no negamus tota
su. Alioquin ideo filius no hnt
duram tunc: qz no p gram s
p natura fatent ee ppetum.
Ad pma maior et minor tli
modis dia pt: id e etate. for
ma. potena. Etate pmoz puzo.
forma. lagior puor potena. for
tior itellu. Videmus vtz aliq
hoz accidat filio. Na si etate in
non e. q de pncipio pte qstat
extitit pncipiu. Net for: q
no aliud fas e pducere q deoni.
Net potena. a quo totu nouim
ee pfectu. **Felicianus** Sine
rupio quo puto et ad filiu tu
pr digtas pns: et ad prem no
hntur hntitas plus **Augustinus**
Non ptem natura ista nnt di
ti condianat vtz exemplado
rentur. Etre em putem ali
que regē at regis filiu depost
tis regie maiestatis trigubus
puberti militis tduata susti
pe: et pte certa pns dispa
none at potroz salute itellu
grumelas sustine. Nup q ad
hoc participiu regie pntis
certu e naturate decurrere.
Idco ad eu q genuit iurra
fily no copaciendi afflu. sed
ipa passionis ppetate certu
est puenire. No ita e: qz no
ex filio ptem s ex pre filiu
certu e natu ee. Et pte to
tu nnt lps plu simile dicimus
quod ptem ad comoune nnt:
illud ppu qz tantes vni nnt
tur. enenire psona. habet
ergo nascido totu filius tu

ppe quod pte e: s. no de filio pte.
qz pte ppetate ppetus est
Vt pte comoune e: qz ex hoie nato
e ho: accidens ppetale qd plerup
pnt pndicio cois ne neuter
habe doretur i altero. Vna est
pntis substantia: vna pso. hnt tu
genuit. Ex hac pnt dubio no
diusa nntur extitit. sed alia.
q no doret aliud e q pma:
du et cois doretur et propria
Cois nup vntate substantia: p
pria discretionis psona. Cum
ergo tpe extet illa q nata e:
no qd hnt accidit ad gigne
e necessario tust: pnt ad nas
centem qz pnt ar substantia
gignentis coisat ee puenit.
No em pnt filio ipa gnaoe
collata e diuinitas pntis: pnt
ad prem referri pt cura. eg
tudo paupras mors hntitas
plus. Quod ideo no fit: qz q
uis de vna id e pntis substantia
fuit filis genita: tamen
q ia in se ipa extat: qntq
hnt extitit nnturatur:
no tota dicunt ee s pntia
Si s hntam gnt ista coisato
est tu no vtz adco fily ab eo
q genuit i aliud nnt mutata
substantia e. ut no eade possit
ee s alia. du extitit filio
o accidentibus multis manz
nichilomin natura comoune.
quid nos de deo atq filio eius
dignu est crede: quid doret
pducere. Quoz qnt ptem
induire maiestatis ptem glo
ria no fit na dissimilis: spe
rialit tamen a filio corpus

assumptū ē: ut hūiliaret ī īsti-
mitate carnis nre q̄ pati mch
il potuit ī cōis diuinitate sub
stācie. **Nō** assumit hō hōis fili
alterā naturā: et nō ī eadē q̄
cū pte cōis ē parat. ad pte
carne nō rūsūntur ī unā: nec
hūiliatq̄ ī filio dō pte passibili
ter creditur: cū nō ī eadē ipa
q̄ vtrūq̄ cōis est. sed ī nra po
tius quā solus ip̄e suscepit
videtur creditur p̄tulisse p
fidū. **Nō** sūmā. quid p̄tor ē
quod pendeat ī cruce. **Quid**
ē quod lancea dirit vulne
rasse. Caro passibilis: an sub
stācia deitatis. **Si** maiestate
p̄famus ī corporei p̄dicatoz
assūptis: corruptibilem deū
videmus credere: si passibilem
carne: nō ē cōis ipa cū pte
ut p̄ hanc cū possit crux illa
contingere. **Felicianus** Dum
torquentis modo oīa q̄ a nob̄ dā
pūt p̄cipitabī duos admodū
xps nō vniū p̄dicat. Et non
tūcto. **Nā** si ī cō mch p̄mit
diuinitas p̄tuit: s̄dm hōies xps
alius fuit. **Alioq̄** p̄ assm cōis
deitatis. etiā ad p̄m passio ipa
p̄uenit. **Augustinus** **Nō** uia ē. **Ego**
enī saluatore nrm nā q̄fundo:
nō diuido. **Nō** cōfundo. nē aut
ī corporeā et ymaginariā
aut carnalē aut mōilem p̄di
cem deitatem: **Nō** p̄paro. nē de
itatis vniā p̄dm carne. et al
tīā s̄dm maiestatem intro
ducē videtur pleni. q̄ idem
dā filius et sine nro p̄p̄te
ex patre: et s̄dm tēpus nati

dictus ex vigne. **Impassibilis**
in suo. passus ī mō. dū tō
p̄chensibilem maiestatem
velut quodā īdūcto tōm
vestire est dictus ex vtero:
vna mediatoris p̄s nō vna
substācia. vna m̄p p̄s. nē p̄
nō vnus xps. nō vna substācia
nē mediatoris dispensatione
p̄bmota. aut dā tātū dicit
aut hōis filius. **Nō** q̄ ī xpo
suscepta carne p̄petuitate
diuine gl̄iationis extendo:
nē ī m̄sam deitatis corporei
ortus etate cōcludo. q̄ idem
ī diuinitate auctor ē rerum:
q̄ ī carne īdēptor ē hōm.
Idem īpassibilis ī p̄. q̄ passus
ī corpore: dū p̄ vtrūq̄ nē
p̄betare vē ex vtrūq̄ gignenti.
p̄tis nary ex p̄p̄te. ut et vtrā
carne q̄stet cū suscepisse ex
matre: et īdifferēte deitatis
h̄te q̄stet ex patre. **Quib̄**
ī vna p̄sona īdēchensibili
mediatoris dispensatōe cōiū
tis p̄uat singulis p̄p̄na:
sed cōiūnt p̄is aliena. **Quā**
uauit p̄a dū nō amittit īne
pitatem diuinitatis: et īstūi
tatem nō rēpuit carnis. **Cō**
iūnt p̄is aliena. dū idē atq̄
īp̄abilis xps et p̄o car. et p̄o
nis occidit deitatis ap̄it ip̄s
nō tōnetur: p̄o carnis gustat
vita mortem. p̄o deitatis
p̄petua reddidit carnē. **Nō**
ergo rēe dicit. **In** filio pat
est passus: qm ī carne que
ei nō est cū patre cōiūntis

passus et filius. Itaque glorificata
est ratio maiestatis. dum maiestas
humilitata docet in carne. sed vix
est de duobus christis sicut pu-
tas: sed de uno atque eodem ipso
et per ipsum virginis deum et hominem
nominis. nos rectum est predicare.

Felicianus Si ergo ex virgine
natus est christus: quomodo deo
propter dicitur coeternus? **Augustinus**
De hoc quod nobis etiam aduersus ali-
os diuisa ratio est. Et ideo ne
difficilius sit explanatio videretur:
causa primum ponenda erroris.
Nam ab uno male credulitatis
oritur principium: duo quodammodo in-
ligentia diffinitio declarationis
fundatur. Et namque utriusque ratio
vna christi naturam non duas
predicare: sed alii alia principale
qua ante omnia ex deo natura est deus:
alii hanc tamen quod ex virgine processit
hunc deum proprii dogmatis diffiniri.
Tunc intrinsecus: qui per conspectum
male recte penitus in plus blas-
phemie baratur et cadunt. Et
re omni quod ex virgine non creditur na-
tum: omne euangelium fidei om-
nis baptismatis utilitate om-
nem apostolorum predicatione et
ad summa omne nomen testamē-
ti auctoritate velud quadam in-
dicia incredulitatis rectitate
subiungitur. Et ideo in ista ma-
iestate quod dei filium cognouisse
putandi sunt: quod patrem in medi-
ationis quo cum innotescere pater-
genitum voluit abierunt. At-
vero hi qui non ex patre ante omne
seculum: sed ex tempore virginis partu
naturam et continentur: non cum cre-
atore omni non dei omnipotencia

191
propter ac maiestate qualem dicere
sunt. Quomodo enim fuisse puta-
bitur cuncta: an tunc ortum fuisse
rectum est vniuersa. Aut quid ei
diuinitas est plura quo nec dum
nato fratrem putamus singula. Vel quomodo
eius diuinitas creditur ex eter-
na cum non sit ut patris. sed ex tempore
predicatur effectus. Negat igitur etiam
huius quodammodo mediatoris quodammodo
nec necessitate mysterium: quia
non deum et hominem: non ex eternita-
te et ex tempore: non ex virtute et in-
firmis: non ex patre ante omnia
propter filium ex matre in omnia.
verum non ymaginatur. hominis filium
in manifesto. non per vnam similitudinem
naturam predicat christum. Quomodo fit ut
in carne quod nosse putandi
sit deum: quod ante assumptionem car-
nis de patre non putat genitum.
Vides ergo quo pacto in hoc
licet discrepantibus mediis idem
tamen nam idem exitus docet ex-
itum. Nos ergo sic namque natura
et utriusque defendimus: ut neutrum
alterius affirmacione tollamus.
Nam nec quate primum illi perpetua
re daphnamus. nec etiam huius
temporalis licentiae conclusionibus:
priores verbi de irreparabili
plenam et huiusmodi vnde plus postea
verissima ratio non tunc fabre-
tes christi diuinitatem repisse. cum
virgo concepit: nec tunc repisse
carne cum ineffabili quodam par-
tu monas illa primum intractedi-
ne mediis temporis nullo diffinitione
monade: nisi quo monas docet
genuit. Non infirmitatem voluta-
ria christi omnipotentis eius maies-
tas exhorruit. non omnipotentiam
infirmitas corporaliter extinguit.
Sed ad istos diuinitatem filii dei

dependere ppetuae carnis: pro
ad celū ascendere carne merito
deitari. Non ē deitari propū
quod faciem sentit: sed dei p
priū est qd pambus paucis
tot hominū milia sacrauit. nō
est pū carnis q sup fremētes
vidas sicut pedibus abulavit:
sed carnis ē pū q spūta pal
mas flagella sustinuit. vñ
tamē atq idē ē xpūs q et
tūrus tota ptulit et acta i pro
fundo nō meruit. Et hoc pacto
i mediatoe dei et homī iūria
assumpti corpis affecta facit de
itare: sicut maiestate diuinita
tis glorificata nouim. tamē Et
go xpūs mortuū ē q rursus
nec ideo tamē vtrq ex vno. s
ex pugna pugna: in vtroq tamē
pfecta ipse cōpleuit. dū vñ atq
i pabilis tā diuina cōpleuit. vñ
nō morte gustauit. altero mor
tuos suscitauit: sicut i se deū et
hōiem vtriusq verus mediator
nec geminata pso nec pūpā
tia cōfusa mōstrauit. Ingez
pus ē vgnis vterū dei filius.
ut vter nāsetur ante tā genitq:
pcepit totū hōiem q tā hebar
a pte plenissima deitatem: nō
dissilis genitori tū nāsetur
ex etno ppetuū: nō dissilis hōi
tū ex matre nāsetur mortu
rus. Idem et tamē ē et i suo
et mortuū i nro: dū nēq
pōt ex altero. et vtrq pūet
in pso: sicut ex deo et hōie
nō ipfctq. s iūdiuina ppetate
plenissimū nāq ē xpūs: sicut
ex aīa et corpore vñ pūp
hōm daret ē pfectq. nō alī
hō corp. alī aīa. pūis alī
ud aīa. alīud corpus. vñ

tamē atq idē hō et corp. do
ret et aīa. pūis nō vñ
atq ipm corp. et aīa. qz
ex vtrq hō factq ē vñ. nō em
lī aut substantias cōfūdūt i vñ
nitate psonē aut psonā di
uidūt diuinitate substantiē:
pūpē vñ ex hys hō nō pū:
extingit. nō pōt pū. s qz
i vñ atq i pēpabile cōueni
rūt ex pūis videt ē cōia
Afficiunt i corpore mēs dolō
bus corpis fatigat corp. cogita
tiōib. mēt. et vñ tamē hō
rū pū ē corpis. alīq mēt.
qd dū vno hōi amideit. et cor
pus tōe videt et mēt. vñ
pū vgnis nō alī dei et alius
hōis: sed idē xpūs dei et hōis
filius fuit. Et sicut i vno hōie
aliud aīa. aliud corpus. i
mediatoe dei et homī aliud de
i filius et aliud hōis fuit. vñ
tamē ex vtrq xpc ihesus fuit:
aliud ipse p diuinitate substantiē
nō alī p vnitatem psonē.
Felicianus. Insuperioribus
quidē me ad credendā xpi
ex mte natiuitate paluape
tuitate cōpūlaris. sed qm q
tōne vi oīōis extorta nō
i nob pū ē cōtinua pōtō
tū ad ppositiōe mēā pōlluta
itentiōe respūo. nō dū vi
det dū i hys q a te dicta sūt
tuenisse qd qro. nēq em
qmo mte docuitis ex tpe
q cōtēnū pū dicitis tā fu
isse. Nāq em ē vclut qdam
motus rei nō extantib aīq
nāq. id agens bñficio nati
uitatis ut sit. Quo colligit
xpm q cū nāq nō potuisse
si nāq potuit nō fuisse.
Augustinus. Ad tēpōnē
nos tēpōnēbilibū i

noua interrogandi curiosita
te compellit. Et ideo nō in
quibusdā exemplarū linamen
tis poterit explicari quod quis
patere igit me p affirmato
asserere rem alteri qstioni.
q tū cū nō p fide sui sed p
alteri ostensione nū p fide nō
tā cōtūas explicare quod credo:
sed ita me credere ad pūb putā
ut intellige facilius possis ista
q dixeris. Fugam igit pūb ple
riq volūt ēz t nūdo aiām
gūalem: q p ineffabili motu
femina cūta viuificet. ut non
p cōtūta cū gentib: sed vitā
pferat ipa gignendis. Nempe
cū l tūz p passibile materia
ad vpus pūb formatura pue
nat: vna pūb facit ēz pūna
eius rei. q nō cōtūam qstā
hīc substantiā: et sit opante
aiā et pādere materia. ex du
abus substantiis vni hō: cū aliud
aiā doret et aliud caro: pūb
aiām nati facit ex vtero: qm
ad vterū veniente vitā dicim
tōtūge cōcepto. Nati mīp
ex mīe dicit. q ex hīc sibi cor
pus aptauit. m i nati potius
pēt. Nō q aiām nūstetur quā
tū ad se attinet ipa pēntus
nō fūisset. Et hīc si verborū
vīm cōtūdiām pēmonib cōtē
plator attendas. grāa pponi
mus. oppugnācia pōdicamus:
et m hīs tamē verū qstā
esse quod dicim. Ex mīis
vtero cū corpore pūmus aiāz
nati: sed matre videtē pri
orem aiām pōdicari. In filio
mater aiām gignit: sed tamē
etia ipa mīe nō n aiām

192
vūit: pūe quo nec ipa quidē
pēt ēz q gignit. Itaq si origi
nē aiārie potēne requirā.
pōz ē mīe ēet ex hīc pūb
nata videt. Et cū pōbōle: pōz
mīp aiā pūm mīe ē aiāta: pōz
mīp p quā t filio nata videtur
et aiā. Sz nō mīp t carne
aiām ventit: nec carne t aiā
cōmutauit: sed aiām carnem
de vtero mīis id ē carnis et a
mīe totū hōis creator exhi
buit. qm pēt dissipatiōem
analogic dūsa vūgentis tūo
atq cōdē hōis et vūmūp ipolū
bili vūitate cōiūit: et neutz
alteri pūmpatiōe cōfūdit.
Sic q nūdo cōpūhensibili atq
pūbūmū nata ē pūmpatiōe pēt
feti hōis de mīe fili dicit. q
ē p oipotētia pūgularē gen
tis omnibus nō facultas tātū
sed et tā nascendi. Sēcūdu
hōiem mīp de vīgē nata ē dō.
cō pacto quo cū corpore nati
dōet et aiām nō qz vūmūp
ē vna substantia. sz qz ex vterop
sit vna pō. nō aliud hō corpū.
aliq aiām: sz vūq hō corpū et
aiām. Sic pū pū vūgūis
nō aliud dē et aliq hōis filius:
sed idē xpūs dē et hōis fili.
Et pūc t vūo hōie aliud cor
pus et aliud aiām xpī t vūo
mediatōe. Aliud dē et aliud
hōis filius. Sz idē tamē et
nō aliud dē q hōis fili. Quā
uis pū aliud dē et pū aliud
hōis filius. nō ab tūo carnis
ēpisse dicimū filiū dē: ne tem
porālem credat aliquis dēta
tem: nō ab etno filiū dē noui
mus carnē. ne non vūitātē
hūām corpōis. sed quādam

cū suscepisse putem⁹ ymagi
nem. **N**eg⁹ em cōsumit maiest
tate filij dei vātas carnis.
aut veritate carnis inēptas
deitatis: dū vñm radiet vñm
bus pñs alius docetur infir
mitatibus nris. **V**ñm tamē atq
tēpabilis xpūs et humiliatur
t assūptis et glorificat⁹ i pñs:
cū et affia nō dedignat⁹ in
iñs et cōlūtem custodit ge
nitōis. **G**emuit ergo maria
et nō genuit filiū dei. **G**enu
it. qñ ex ipa pñm carnis nat⁹
ē xpūs. **N**ō genuit. qñ de pñe
pñe nō extitit fili⁹. **G**emuit.
qñ ex hac vñm caro pressa fac
tū. ut habitaret i nobis. **N**ō
genuit. qñ i pñpicio carē vñm
qd origine pñm vñm pñs.
Noluit ergo pñm vñm dei mi
nare origine verbi dei: noli
te de virgine gemitū corpus
coetū dñe deitatis. q medi
ator dei et homī hō xpūs ille
pñs. pñma natiuitate coet⁹
est pñi: pñda pñpceps rēpñs
nri. **I**n illa auctor tñs. **I**n ista
pñpceps est etatis. **F**elician⁹
Quā de mysterio mediatoris
pñs pñma natiuitate et ad cōcedē
facili pñm nri tractasti. **I**deō
qñ ut in quid etiā de aīa pñi
sentiendū sit vñm explicari.
Ita qñ a maiorib⁹ nris pñm
t natiuitate: q xpī corp⁹ ad vi
rem aīe rōis ipi⁹ filij dei hñm
animamur: nec accēptione vi
talis pñs indigēs fuēr: cui
i habitas fons vite potuit
cōferre qd vñm. **A**ugustin⁹
Possent⁹ qdē qd in hac qñm
ne catholice auctoritatis

diffinitione pñm dñm nri
voluntū rēpñm edere:
sed qñ nri nō libet indicio
sed sola rōne placuit distine
rēpñm. **I**deō t alius rēpñm pñm
vñm monumēta pñm. si
aut supñm fñm t pñm de
aīe rēpñm tractabim⁹.
Quod ut fieri facili⁹ possit q
saluati nri suscipiendi hñm
causa fuēr. **V**ñm pauli apt
lōne pñm breuē rēpñm:
qua mēta pñm alij diffinita
te etiā ad hñm q hñm pñm
pñm rēpñm: rēpñm. **A**l nō
igit ex corpore et aīa dei hñm
fñm: q legis pñm rēpñm
post vñm pñm nri dñe ar
bōis pñm quodāmo pñm
rēpñm excepit. **I**de ad eū
statū a quo lapsus est: nō nisi
auctōis sui grā rēpñm pñm
limin⁹ quodāmo nri potuit
pñm: pñm qñ se de corpore
m pñm voluntate rēpñm. **I**ta
qdē hñm pñm. qd fñm
sed iā auctōis rēpñm est non
pñm qd rēpñm. **S**urgit itaq
bñm alieno: q rēpñm pñm.
Nec ideo nō suo dñm est
rēpñm: q alieno nō pñm
rēpñm: nec pñm pñm rēpñm
isse: q nō alieno rēpñm est rēpñm
rēpñm. **S**z de hñm alias. **N**ūc
ad pñm rēpñm. **D**icit ergo
venerabil⁹ paul⁹. qñ vñm
pñm carnis nat⁹ ē xpūs. ut
pñm p vñm hñm in hñm mū
dū pñm rēpñm. et pñm
mōis: et ut t oēs hñm mōis
pñm t q oēs pñm
et rēpñm. **E**t paul⁹. **N**on si
aut delictū ita et grā. **S**i em
vñm delicto nri mortui sūt:

multo magis grā dei et donū
in grā vniū hoīs ihesu xpi
in plures habundauit et nō
fuit p vniū peccatū ita et do
nato. **Nā** iudicū ex vno in
redēptionē: grā autē ex mul
tis delictis iustificationē. **Si**
enī vniū delicto mors iūgit p
vniū multo magis habundantiam
grā et iustitię accipietis. **I**n vna
regnabim⁹ p vniū delictū xpm
Igitur sicut p vniū delictū tota
hoīes i redēptionē: sic et p
vniū iustitiā tota hoīes p
iustificationē vite. **S**icut enī p
vniū inobediētiā hoīs peccatores
constituti sūt iusti: ita p vniū obe
diētiā iusti constituentur iusti.
Verū ergo ihesus saluū facit qd
peccat. **P**rius ergo videamus
quid op⁹ illud quod p se p^{ro}plasti
transgressionē peccat: et ex h
sine facile patem⁹. qd dñs ve
niendo saluauit. **R**egredū
igitur nob ē qd nā legē tra
itoris acceperit. **I**lle enī p
dubio peccauit q pcepta cō
tēpserit: qm quod p^{ro}hibeatur
assupsit. **D**icit enī scriptura.
Precepit dñs adē dices. **A**b
ōi ligno qd ē i paradiso man
durabit⁹: de ligno autē sci
entię boni et mali nō edetis.
Eua die mādurabit⁹: morte
moriemini. **Q**ueramus ergo
nūc. vtrū hanc legem tota
hō accepit. **S**i enī ut libro
genesis cōtinetur: ex corpo
re et aīa iā pfecta accepit:
tota cūsgrediēdo peccauit
tota peccati sui tūcio tūc pe
nit. **S**i autē totus perijt:
tota bñficio saluatoris idiguit:

190
totū xpus veniendo saluauit.
Et si totū veniendo saluauit: nō
corpus aut aīam sed corpus si
mul et aīam qua et cōstare totū
hō et peccasse antea videtur
assupsit. **Nā** si toto hoīe peccate
solā et carnē assupsit xpi aīa
pene illi transgressionis sine
aliq spe etiā nūc addita pma
sit. **Q**uod si ita ē. **N**escio quid
nob mediatoris p^{ro} cōtulerit: q
melius mīm ex toto nō redimē
bruta p se caruē: et q sine aīa
ne bñficiū quidē et possit pen
tite suscepit. **V**ellē caruē ab h
eiusmodi p^{ro}curatorib⁹ qre cur
accepta carne aīam dispensat
mediatoris qrelt: nisi forte aut
inostia p^{ro}curatoris medicine indige
tem esse nō credidit: aut se
alienā putat p^{ro}curatoris bene
ficio nō donaret: aut ex toto
transabilem iudicat: curare ne
queat: aut q vilam et que nul
lis vrbis apta videtur aliter
re. **H**oīz duob⁹ t^{em}p^{or}ib⁹ totū hoīz
creatore m blasphemū spūs i
credulitate descriptur. **N**am
p^{ri}mo i^{mp}ossibilem p^{ro} nō omī
dñm crediderūt. **Q**uomodo
enī docetur ompt: si curate
nō potuit desperationē. **A**ut q
nō omī deus: si nō ipē fecit
aīam m^undū m^undū. **D**uobus
vero alijs vno. aīe causa nō
ritur: altero. meritū nō vide
tur. **A**ut intelligere causam
putandus ē aīe q eam ad ac
cipendam legem habitu m
p^{ro}te p^{ro}curatoris m^undū a per
tato voluntarie transgressionis
mititur p^{ro}curator. **A**ut quo
nō eius generositatē nouit:

qui ignobilitatis iurio dicit
de desperata plata caritatis
quā nō placu dei p̄tur aīam
sed de limo terre q̄stat esse
plasmata. Si autē nihil ho
mī de aīa recte p̄ntitior t̄re
damus q̄ suscepit p̄deptor
nost̄ hōiem totū: ne mēdūe
quodāmo aīe mē videamus
b̄nficiū p̄pitiū. **Protholator**
Carnē m̄q̄ solā xp̄t̄ suscepit
ut assūp̄it: aīam nō assūit.
Hic origēne v̄tūq̄ gnatū re
p̄a q̄plator artēdas: p̄cipior
ē aīe substantia si t̄sgr̄ssiois
culpa p̄t̄ intelligētia p̄cipior
est causa. Ego autē xp̄m et
p̄fiam sapiētia p̄io et p̄ssimū
ē nō dubitō: quoz p̄mo meli
orē et prudētia capere nō des
pexit. p̄do ēa q̄ magis fuerit
volūnta suscepit. Neq̄ enī
aut sapiētia cōuēit de duob̄
que sub m̄p̄pientissimā pl̄a
amde: aut p̄fite pietati ma
gis indigēte nō iuuissē. **Felici
anus.** Omnia idē q̄ a te
nō rōnabūl t̄rū: sed etiā ve
racit̄ dīa p̄t̄: et intellēxisse
p̄p̄cedentibus f̄atōz et pro
basse nō nego. Xpi diuinitas
quo pacto mortē p̄p̄isse di
catur ignoto: de quo v̄tū tu
obscure aliqd̄ dixeris: an ego
sufficiēte dīa ingenij tandi
tate assequi nō potueri nesciō.
Neq̄ enī credē ausim q̄
ille vitē a quo habet v̄m̄sa
q̄ v̄m̄t p̄ dīū quo i p̄pul
chro corpus latuit v̄q̄ adeo
a nature sue p̄f̄tate didicē:
ut si dictū fas ē p̄p̄ulchris sen
sibus omnē motū substantie
vitalis amitteret: et p̄pter

p̄deptionē h̄uam ḡis nō pa
t̄re t̄rū: sed oīa p̄ualia oīa
menta depereret. **Augustinus**
Alp̄t alp̄t a f̄ideliū ista p̄ssimō:
ut sic xp̄us p̄p̄erat mortē n̄rā
ut quātū i se est vita p̄deret
vitam. Si hoc ita ē: quomodo
illo t̄duo potuisse dīcū? aliquid v̄uē
p̄ vitē fontē credim̄ amisse?
Sēp̄t igit̄ diuinitas xpi mor
tem participatōe h̄uam aff̄us
q̄ sponte p̄p̄erit: nō nature
sue potētia p̄didit: per quā
cūcta v̄uificat. Sic i p̄pulchro
carnē suā t̄moriendo nō de
p̄uit: p̄ut i v̄tō v̄ḡis t̄on
nascendo formauit: et sic i v̄tō
q̄ et nasci et mori nō coactus
ab alio: sed sponte d̄us volu
it: ut hoc cū t̄p̄t p̄tulysse q̄
f̄at. Nec ideo nō patiēte quā
ip̄e f̄atēbat: nec ideo nō f̄atē
tem q̄ nō aliis tollerabat. Nā
si d̄m̄e t̄atuationis m̄st̄tū
salua t̄m̄idue t̄rinitatis t̄o
p̄atōe t̄p̄ideret: idē sibi i
h̄at h̄m̄ilitate auctor et opus
est. Idē auctor: quia sponte
nascitur sponte patitur: idē
opus. q̄ v̄rūq̄ licet non alio
cogente: solus tamen ip̄e p̄p̄
titur. f̄at carnē in v̄tō ma
tris h̄us auctore opib̄. Ip̄e
i h̄at nasci dignatus est: habet
opus actoris. V̄na carnē p̄p̄o
na est: salua v̄tūq̄ p̄f̄tate
substantie: et auctoris et opib̄.
Sic ergo mortuus est nō des
cedente vita: p̄ut passus est:
nō p̄eunte potētia. Nemo
aufert aīam eius ab eo qui
p̄tatem habet ponendi et

ptatem huius sumendi est. **H**abes etiam hic auctorem opus ponit aiam p amittis suis. habes opus auctoris. Quod ut generali diffinitione concludat: quoniam i carne christus aliqd parit: opus auctoris est: sed q id ipm sua pte no alio cogente ppetitur: ipse auctor opus. **N**o ergo ad matiam lo- talu motu uerbi diuinitas ve- nit: sed cessabili potencie sue manifestatione: et bre- ui mris gignendus imple- uit. et quod totu est substā- tie sue plenitudo no pri- uauit: no dimisit partem cū- venit ad uirginē. ubiqz tota ubiqz pfectus: quia nec diu- sione i corpore simplicitas recipit. et ptiis nomē pleni- tudo no nouit. **E**rat ergo uno atqz eodē tpe: ^{totus} etia i ipso no totus in re: illuc partes diuina carnis: hic no helmiz gloria delatris. **E**rat apud ipso i iurpessio mortuorū: erat sup relos uita uiuentū. **V**e mortuus ve uiuē: i quo et morte suscepit mortalitatis crepit: et uita diuinitas per- uata no pdidit. **E**uonefrū q ergo her q a xpo hmlit pte tollerata cōsideras: ipm auctore uoluntarie passionis agnosce. **I**ta fiet ut dū hmlitas patienti facienti uirtu- ascribitur: idem xpūs uno atqz eodē tpe cū patit: in- firmū: cū facit ompe docetur. **S**ed ne ad huc i morte filij

194
da aliqz i pensibilitate nos cor- ruidatis ampe: i oportuna no est. **I**n q puz dubio desitutu corp- uita nra no potit. dū discedo aia no vni pūa pōit. sed quod uiuificatū hor dimittit: et qm i se e alterius morte facit: ipa no pūit. **F**acit iquā no uiuifi- cando qd desent: no amittendo qd uiuit. **I**ta hois mors nihil aliud q carnis occasus ē: a qua cū vis potēat uiuificatis abes- perit. **I**ta de q supra ē amissis qd no p se ipa habuit pensibus redit. **A**t q qm ias uie mors ē. **F**acit: sed no ex eo qm q- mox q existētis substantia op- positione se perimūt: sed ex eo pū potit q dū cūbet accidit: sit quidē ēē no pūit: sed uin- tatū substantia huius a pūaioē gignitur. **S**icut ibi grāa hor- te docem⁹ et dīe. **N**ā et her eūsdē gms docetur ēē grāa: cū no uidet⁹ ē vni⁹ tatū ve- detur ēē substantia. **E**re em dīe ēē digni⁹ cū pū est sup to- rā: pūe gstat ēē substantia. **H**ic cū pacto diuini tps cūstū ab hūmā uisus qreplatione dy- cessit: nocte discedendo. mox facit: facit subitendo copiam luminis: no i se pūpiedo sub- stantia noctis. **I**taqz una lucis pūa et nocte facit uidet⁹ et dīe: sed no uno mō. **N**ā dīe cū ve- nit: noctem facit cū recedit. **V**nde et mūmthcor. no uie ligiosa tatū uerūcūa pūla diuisione: q bō a mat q extan- tibus mūtur ppare substanti- is plenū qfundim⁹. **O**ndet⁹

inopportuni

cus lūane mai⁹ qd fici nouim⁹
dic et cogentes ut et ipi pñt
nos docerent qd est si dictu
fas ē tenebre mai⁹ qd substa
tialit fici credim⁹ et nōte. **S**
de hys alias q p stultia blas
phemū dogmatis a p extan
bus nō extantia a p pñcipali
bus q pñcipia a p qñs videt
affirmatē cōmūia: q p qd fici
ocut nō pñcipia extant. **O**m̄s
cōt māthinas fici tōne qñs
dit. **E**rgo ut dicē cōpetam⁹
aia nō alit q pñcipia tōne
cōmūia tū uenit: mortē efficit
tū nōredit. **Q**uā ne qd pñcipia
cōmūia mortē cōsumi: audiat
qd de hoc dñs t ewāgelis gene
rali auctoritate definit. **N**olite
mēt tūne cōt q occidit cōmūia:
aia aut nō pñcipia occide. **S**ed
timete cū potius q aia et cōmūia
pñcipia occide t i qñs ignis.
Si ergo pñcipia aia cōmūia
occidit et pñcipia qñs nō ē
ac necessarii aia cōmūia tñ
mūione qñs: hoc si ita est
cōt pñcipia mortē cōmūia nichilomī
mēt tū uenit. **Q**uod si de
vnoquoq nñm recte pñcipia: quo
mō fñt vite pñcipia pñcipia
lūane mortē uiuificandi potē
tiam pñcipia uenit. **S**ed pñcipia
mēt aia et cōmūia occidit t i qñs
nō ignis. **Q**uod adqñs nos pñcipia
mēt dñs idē nō fñt qñs mortē
ista nō qñs videt. **E**t pñcipia
cōmūia. **N**ā tñmota culpa uibe
mēt hominē nō timere: qñs tū pñcipia
cōmūia aia tñmota negant occide.
Delict qñs hoc tñmota dñs dñt ēē
possibile de quo filiu pñcipia uigem
tū et cōmūione nature et cōmūia
tūte potencie nō hoc credim⁹

metuisse. **S**uscepit ergo salua
tor cōmūione mortis mēt pñcipia nō
ita ut detestore faceret cū pñcipia
t cōmūione dñm a pñcipia
mēt aia: pñcipia potius ut mēt
a hanc obesse aia pñcipia uenit
omī pñcipia et vite. **S**i fñcipia
nō licet ewāgelis reclamant
aia tñmota. **N**ōne t saluatore
nō licet m hys mortē nō re
pellenti tñmota tñmota atq pñcipia
nōne māestas ē quā nō potuit
mōne lūana cōmūia. **A**d pñcipia
mēt uideam⁹ t tñmota pñcipia
quod pñcipia latm. **H**odie mēt
mēt cōmūia t pñcipia hodie mēt
nō post cōmūia tñmota mēt
de pñcipia tñmota pñcipia:
nō tū t mēt pñcipia fñcipia
pñcipia tñmota pñcipia. **C**ui
pñcipia hēc vox ē māestas
mōne. an cōmūia. **C**orpus aut
t pñcipia fñcipia nullus ignotat.
fñcipia ut dñm tñmota mēt
vox ista qñs. **S**ed dñt ali
quis dñm tñmota nō aia pñcipia
credim⁹ vote. **E**t qñs tñmota
pñcipia accipim⁹. **H**odie
mēt latm mēt cōmūia tñmota
pñcipia cōmūia vñcipia ad pñcipia
mōne mortis cōmūia tñmota.
Aia igit ē cū dñs pñcipia hēc
et pñcipia. **S**i ergo mortuo cōmūia
pñcipia ad pñcipia latm aia
vñcipia mōne: qñs ne ad hūc
mēt credim⁹ qñs dñt aia
at: qñs aia saluatoris nñm tñmota
duo illo cōmūia mortis a
pñcipia tñmota mēt pñcipia.
Et qñs mēt est ali qñs tñmota
pñcipia vñcipia. **I**gemunt dñt.
Tristis ē aia mēt vñcipia ad mōne
tñmota. **T**ristis vñcipia ad mōne
pñcipia affm pñcipia tñmota.

na post mortē in beatitudine
 pōdet societate deitatis.
 No tūc in corpore moris ista
 sed finis est: nec tūc pōt
 hanc iustorū flagella sed de
 finit: cū et impedimēta
 materie fluctuantis expōit:
 et auctore suū plenioris illi
 genitū q̄d platione iā capuit.
 Ergo mōs moris dei filius et
 iā nō pōt: et i manifestare
 nō pōt. Sed ergo dicitur eē
 q̄d pōt. Sēpit p̄p̄us et p̄
 tūc: sed p̄cipatōe moris a
 liem nō p̄tate vltimū sui
 Sēpit p̄tate hōis p̄tate: qui
 moriente carne mētē vltimū
 p̄tate imp̄i q̄ tūc p̄tate q̄d
 aut vltimū ignibus occidit.
 Quidā p̄tate cōmune moris
 eā hōt p̄tate dēfinit dēfinit
 mētē aliud hōt eē nō dēfinit:
 q̄d dēfinit cōfessu vltimū fan
 entū velut p̄ dēfinit q̄d
 ab iustis fuit f̄a dēfinitio.
 Hec si hōis moris ē q̄ nō cōsu
 mit: f̄a dēfinit: dēfinit o
 gam sue vltimū p̄tate: q̄d
 de saluatois aīa nūc dēfinit
 q̄ ut nō dēfinit p̄tate iustitiae di
 uinitatem et p̄tate iustitiae sui
 gularitē: certe p̄tate cōmune mo
 riendi p̄tate corpus illo tūc
 o p̄tate pōtate. ut ipa
 nō pōtate p̄tate dēfinit.
 No ergo mōs apud iustos
 xpi aīa nō diuinitas fuit.
 Fuit iustitiae aīa cū vltimū pōt
 iustitiae p̄tate: cū p̄tate
 p̄tate p̄tate velut abp̄
 tis dei nō fuisse pōtate: nec
 tūc ideo locale nos dei credat
 aliq̄d p̄tate p̄tate: de quo

195
 ista p̄tate manifestatōe cōtū ope
 ris dēfinit: q̄d aliubi fuit: p̄tate
 qui vltimū nō dēfinit: p̄tate
 tūc ad cōtū mortis iustitiae:
 mortuos iustitiae iustitiae
 tūc p̄tate vltimū iustitiae: No mō
 dēfinit iustitiae iustitiae: nec re
 lū dēfinit vltimū: Sē vltimū
 ope tūc totū totū p̄tate: q̄
 aliubi ope manifestatōe plus
 p̄tate aīa p̄tate sue mōdū
 nō negat: nō tūc dēfinit
 abp̄tate p̄tate vltimū
 de hōt mediatōis moris q̄ p̄tate
 am: Qm̄ q̄d tūc iustitiae
 mōdū aīa iustitiae dēfinit
 p̄tate p̄tate ista p̄tate ē:
 q̄ tūc mortis filius dei nō p̄tate
 p̄tate iustitiae: q̄ ex toto non
 habuit: q̄ p̄tate legē nō q̄ p̄tate
 hōm ḡm̄ iustitiae p̄tate:
 illa moris qua dēfinit. Qm̄
 est hō q̄ vltimū et nō vltimū mor
 tem: nō illa q̄ vltimū dēfinit
 tūc vltimū nō vltimū. Illa que
 p̄tate natura gēnēralitē ē:
 nō illa q̄ p̄tate est malis:
 Putent ergo iustitiae quodā
 mō vltimū ac p̄tate p̄tate
 qua et aīa aīa p̄tate et
 tūc om̄ mō tūc hōm
 tūc p̄tate p̄tate: dēfinit per
 operatōe p̄tate dēfinit tūc
 vltimū: ex vltimū p̄tate hōm
 ḡm̄ iustitiae p̄tate reddi
 autus est mōdū. Tūc p̄tate
 natus ē a zizanīs p̄tate:
 tūc iustitiae p̄tate reddere
 mōdū dēfinit.

Explicat tractatū b̄i augusti
 in epi q̄d p̄tate de p̄tate
 tate: Anno d̄m 1839 25